

Justitiedepartementet

ju.remissvar@regeringskansliet.se
ju.L4@regeringskansliet.se

Stockholm 2018-10-12

**REMISSYTTRANDE;
Tillstånd till offentlig danstillställning (Ds 2018:20)
(Ert diarienummer Ju2018/03509/L4)**

Visita - Svensk besöksnäring är bransch- och arbetsgivarorganisation för den svenska besöksnäringen. Visita samlar ca 5 120 medlemsföretag med över 7 390 verksamheter, främst hotell, restauranger, caféer, nöjesrestauranger, cateringföretag, konferensanläggningar, spa, campingföretag, vandrarhem, skidanläggningar, nöjes- och djurparker, turistbyråer, turist- och eventföretag. Visita tecknar branschens kollektivavtal och är en medlemsorganisation i Svenskt Näringsliv. Som branschorganisation hjälper Visita företagen att växa och utvecklas och är besöksnäringens företrädare i politiska frågor.

Visita har beretts tillfälle att lämna synpunkter på rubricerad promemoria och får härmed komma in med följande

YTTRANDE

Visitass synpunkter i korthet

Visita avstyrker utredningens förslag att kravet på tillstånd till offentlig danstillställning enligt ordningslagen (1993:1617) ska förändras på så sätt att tillståndskravet blir beroende av om danstillställningen utgör en risk med hänsyn till ordning och säkerhet. Ett genomförande av förslaget skulle leda till att företagen ställs inför orimligt svåra bedömningar. Polismyndighetens bedömning av när danstillstånd borde ha sökts kan ofta komma att ställas mot det anordnande företags bedömning. Och sannolikt skulle många företag vid en sådan reglering ansöka om danstillstånd helt i onödan, för att vara på den säkra sidan och undvika risken för felbedömning. Förslaget innebär enligt Visitass uppfattning i praktiken en ytterligare försämring av en redan förlegad och onödig reglering.

Visita anser i stället att kravet på tillstånd för offentlig danstillställning helt ska avskaffas i enlighet med det alternativa förslag som lämnas i promemorian. Kravet på

danstillstånd medför onödiga bördor för företagen, samtidigt som det inte finns några vägande skäl för att behålla det. En reglering där det krävs tillstånd från Polismyndigheten för att låta människor dansa saknar helt enkelt legitimitet. Ett avskaffande av danstillståndet skulle också ligga i linje med den ståndpunkt som riksdagen i april 2016 gett uttryck för i tillkännagivandet i fråga om avskaffande av tillståndskravet avseende offentliga danstillställningar (bet. 2015/16:JuU20, rskr. 197 mom. 55 Tillstånd till offentlig danstillställning).

Bakgrund och förslagen i promemorian

Enligt nu gällande bestämmelser i ordningslagen krävs tillstånd för att anordna en offentlig danstillställning – ett så kallat danstillstånd. Tillståndet söks hos Polismyndigheten och ansökningsavgiften uppgår till 700 kr. Polismyndigheten är också tillsynsmyndighet avseende den aktuella frågan.

Den 14 april 2016 beslutade riksdagen att i ett tillkännagivande till regeringen uttala att kravet på danstillstånd ska tas bort. Regeringen beslutade den 29 september 2017 att tillsätta en utredning med uppdraget att analysera regleringen om tillståndskravet för anordnande av offentliga danstillställningar och ta ställning till om kravet på tillstånd bör tas bort eller förändras i något avseende. Oavsett vilken bedömning som görs har det ingått i utredarens uppdrag att lämna förslag till de författningsändringar som behövs för att ta bort tillståndskravet helt eller delvis.

I nu remitterad promemoria föreslås att det absoluta kravet på danstillstånd ska slopas. Enligt utredningen framstår tillståndskravet som omotiverat i förhållande till sådana danstillställningar som inte utgör någon beaktansvärd risk ur ett ordnings- och säkerhetsperspektiv. Utredningen föreslår att tillståndskravet i stället ska vara beroende av om danstillställningen utgör en risk med hänsyn till ordning och säkerhet. Avgörande för den bedömningen ska vara vissa riskfaktorer; tillställningens natur, det förväntade deltagarantalet, samt tiden och platsen för tillställningen. Avsikten är enligt utredningen att förslaget ska leda till en lättnad och minskad byråkrati, utan att göra avkall på ordningen och säkerheten.

Innebörden av utredningens förslag är alltså att kravet på danstillstånd ska ändras från att vara absolut till att vara beroende av i vilken utsträckning tillställningarna kan medföra risker.

I promemorian anges bl.a. att danstillställningar som anordnas inom ramen för nattklubsverksamhet och liknande verksamheter är exempel på sådana tillställningar där tillstånd även fortsättningsvis ska krävas. Tillstånd ska däremot inte behövas för mindre danstillställningar som äger rum inom ramen för ”sedvanlig restaurang- eller pubverksamhet” (s. 7).

Danstillställningar som inte omfattas av tillståndskravet ska enligt utredningens förslag vara fria att anordna och inte heller omfattas av något krav på anmälningsplikt.

Beträffande frågan om vilka och hur många danstillställningar som skulle komma att omfattas av tillståndskravet om utredningens förslag genomförs uttalas följande i promemorian (s. 85 f.):

- ”1. Danstillställningar som anordnas inom ramen för nattklubbsverksamhet och därmed jämförlig verksamhet kommer att omfattas av tillståndskravet.
2. Danstillställningar utan alkoholservering med ett högt deltagarantal kommer att omfattas av tillståndskravet.
3. Danstillställningar utan alkoholservering med ett lågt deltagarantal kommer inte att omfattas av tillståndskravet.
4. Mindre danstillställningar som anordnas inom ramen för sedvanlig restaurang- eller pubverksamhet och som inte kräver några särskilda ordnings- och säkerhetsarrangemang kommer inte att omfattas av tillståndskravet.
5. Övriga mindre danstillställningar med alkoholservering som inte kräver några särskilda ordnings- och säkerhetsarrangemang kommer inte att omfattas av tillståndskravet.

Polismyndigheten handlägger cirka 2 000 ärenden om tillstånd för offentliga danstillställningar per år. Vid en grov uppskattning bedöms cirka 9–17 procent av de som i dag ansöker om tillstånd för offentliga danstillställningar komma att falla utanför kravet på tillstånd.”

När det gäller danstillställningar på offentlig plats – bland annat vägar, gator, torg, parker och andra platser som i detaljplan redovisas som allmän plats och som har upplåtits för sitt ändamål – föreslår utredningen att dagens absoluta tillståndskrav behålls oförändrat.

Promemorian innehåller även ett förslag på hur ett fullständigt avskaffande av kravet på tillstånd till offentlig danstillställning kan genomföras rent lagtekniskt. Beträffande detta framhåller utredningen att ”Ett avskaffande av tillståndskravet är dock inte något utredningen rekommenderar” (s. 9 f.).

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 maj 2019.

Visitans synpunkter på danstillståndet

Visita har under många år verkat för att kravet på danstillstånd helt ska avskaffas. Avskaffandet av danstillståndet hör sedan länge till de högst prioriterade regelförenklingar som vi och våra medlemsföretag ser ett starkt behov av att genomföra.

Kravet på ett särskilt tillstånd från Polismyndigheten för att gäster på exempelvis en restaurang, nattklubb eller bar ska få dansa är enligt vår uppfattning en förlegad reglering som inte längre kan anses vara rimlig att behålla. Vi ser det som självklart

att människor som vill dansa ska få göra det utan att Polismyndigheten har godkänt det i förväg och utan att företagaren riskerar att drabbas av böter eller fängelse – det finns fängelse i straffskalan vid brott mot tillståndskravet – och i förlängningen kanske riskera att företagets serveringstillstånd ifrågasätts.

Att företagare kallas till polisförhör och utreds för brott på grund av att gäster har rört sig i takt på musiken på en restaurang utan danstillstånd – kanske har ”spontandans” uppstått när god stämning har rått på stället – framstår inte som rimligt och har säkerligen inte heller längre legitimitet vare sig hos företag eller allmänhet.

Det bör helt enkelt inte fortsätta att vara en polisiär uppgift att kontrollera om människor dansar och ingripa om det sker utan tillstånd. Hantering av eventuella ordningsstörningar och liknande kan hanteras inom ramen för annan lagstiftning och det finns som vi ser det inte något bärande skäl till att behålla kravet på danstillstånd.

När det gäller verksamheter med serveringstillstånd måste myndigheternas behov av kontroll anses tillgodoses genom bl.a. alkohollagens (2010:1622) krav, som ger kommunerna möjligheter att begränsa verksamheters omfattning och öppettider för att säkerställa ordning och säkerhet. Kommunen kan i samband med beviljande av serveringstillstånd även meddela villkor om t.ex. ordningsvakter. I det sammanhanget får Polismyndigheten regelmässigt yttra sig över ansökan ur ordnings- och säkerhetsperspektiv. Miljöförvaltningen kan då också yttra sig om risken för störningar av närboende m.m. och brandmyndigheten om huruvida serveringsstället är lämpligt ur utrymnings- och brandsäkerhetssynpunkt.

Kommunen och Polismyndigheten utövar tillsyn över verksamheter med serveringstillstånd.

Beträffande brandsäkerhet finns generella krav i bl.a. lagen (2003:778) om skydd mot olyckor som restaurangföretag och andra verksamhetsutövare måste efterleva.

Kort sagt; det finns gott om regelverk som omfattar bl.a. restauranger och som ger myndigheterna goda möjligheter till kontroll och vid behov ingripande, även om kravet på danstillstånd avskaffas.

Visitans synpunkter på utredningens förslag

Införandet av ett riskbaserat krav på danstillstånd

Utredningen föreslår alltså införandet av ett riskbaserat tillståndskrav – dvs. att krav på danstillstånd endast ska föreligga när en danstillställning på grund av vissa faktorer utgör en risk med hänsyn till ordning och säkerhet. Detta skulle enligt Visitans

uppfattning medföra att restauranger och andra företag ställs inför påtagligt svåra bedömningar, då de på egen hand i förväg måste ta ställning till om tillstånd krävs för varje enskild tillställning som aktualiseras.

Att dessa bedömningar skulle bli uppenbart komplicerade för de enskilda företagen att genomföra bekräftas inte minst av utredningens egen bedömning i promemorian (s. 80):

”Det är inte möjligt att i lagtext exakt ange vilka danstillställningar som ska omfattas av krav på tillstånd. En exemplifiering skulle även kunna leda till oönskade begränsningar vid rättstillämpningen och bli otidsenlig eller ofullständig i takt med att nya typer av danstillställningar eller nya riskfaktorer identifieras. Utredningen föreslår därför att tillstånd ska krävas om det med hänsyn till tillställningens natur, det väntade deltagarantalet samt tiden och platsen finns risk för att ordningen störs eller säkerheten äventyras.”

Visita avstyrker utredningens förslag att ersätta det nuvarande absoluta kravet på danstillstånd och ersätta det med ett riskbaserat tillståndskrav. Detta först och främst eftersom vi anser att det överhuvudtaget inte föreligger några vägande skäl för ett krav på danstillstånd, men också med hänvisning till de uppenbara bedömningssvårigheter en sådan ordning skulle medföra för de enskilda företagen.

Sannolikheten att den sedan många år uppmärksammade och från många håll kritiserade problematik som redan föreligger genom att polis ingriper mot restaurangföretag till följd av att gäster dansat där skulle fortsätta även vid en sådan reglering som utredningen föreslår är uppenbar. Polismyndighetens bedömning av när danstillstånd borde ha sökts kan ofta komma att ställas mot det anordnande företags bedömning. Och sannolikt skulle många företag ansöka om danstillstånd helt i onödan, trots att det egentligen inte behövs, för att vara på den säkra sidan och undvika risken för felbedömning och påföljd.

Avskaffande av kravet på danstillstånd

På grund av det tillkännagivande som lämnats av riksdagen i fråga om avskaffande av tillståndskravet avseende offentliga danstillställningar innehåller promemorian även ett alternativt förslag – som anger hur ett sådant avskaffande kan genomföras lagtekniskt.

Utredningen föreslår att om tillståndskravet slopas bör anmälningsplikt vid danstillställningar i stället gälla enligt 2 kap. 5 § ordningslagen. Även om kravet på tillstånd för danstillställningar på annan plats än offentlig plats slopas, bör kravet på tillstånd vid anordnande av danstillställning på offentlig plats enligt utredningen behållas oförändrat.

Det är hög tid att helt avskaffa danstillståndet

Sammantaget och mot ovan angiven bakgrund är Visitas slutsats att danstillståndet inte behövs, eftersom det i praktiken inte fyller någon som helst vägande funktion för myndigheterna. Inte heller utredningen har presenterat några övertygande skäl för att behålla danstillståndet. Den börda regleringen medför för företagen kan inte anses ha ett syfte och en effekt som väger upp denna börda på ett rimligt sätt.

Vi anser också att ersättandet av det absoluta tillståndskravet med ett riskbaserat krav i enlighet med utredningens förslag skulle medföra orimliga bedömningssvårigheter för företagen och snarast förvärpa situationen beträffande denna reglering i förhållande till vad som gäller idag. Inte ens utredningen har kunnat uttala sig närmare kring bedömningsgrunderna för när krav på tillstånd skulle föreligga eller inte, vilket är anmärkningsvärt. Det skulle i stället bli upp till det enskilda företaget att avgöra den frågan. Och då ska alltså noteras att det vid felbedömningar och överträdelser av lagen finns risk för företagaren att dömas till fängelse.

Tillståndskravet avseende offentlig danstillställning utgör en administrativ börda för företagen inom besöksnäringen och har varit föremål för omfattande debatt och diskussion under många år. Kravet på danstillstånd är en reglering som under lång tid har präglats av vad som måste beskrivas som ett löjes skimmer och det framstår som tydligt att det saknar legitimitet.

Sveriges riksdag har i sitt tillkännagivande år 2016 varit tydlig med att danstillståndet bör avskaffas.

Mot denna bakgrund anser Visita att det är hög tid att helt och slutligen avskaffa danstillståndet. Nu finns också en statlig utredning som föreslår hur det kan göras. Vi kan inte se någon som helst anledning att inte följa det förslaget.

Med vänlig hälsning

Jonas Siljhammar
VD

Stefan Lundin
Chefsjurist Branschjuridik